

23-3-24

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Aan

MVWS
MMZ
SVWS

Deadline: 25-03-2024

Ministerie van
Volksgezondheid, Welzijn
en Sport
Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Ontworpen door

nota

(ter beslissing) Wijziging van een aantal wetten op het terrein van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport om de grondslagen voor gegevensverwerkingen te verstevigen (Verzamelwet gegevensverwerking VWS I)

Datum Document
11-03-2024

Kenmerk
3776356-1046258-WJZ

Bijlage(n)
3

1. Aanleiding

Met de voorgestelde wijzigingen van een aantal wetten¹ op het terrein van het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport om de grondslag voor gegevensverwerkingen te verstevigen (Verzamelwet gegevensverwerking VWS I), worden verschillende knelpunten bij de gegevensverwerking in de zorg en het sociaal domein opgelost.

Op 28 december 2023 is het verslag van de vaste commissie voor Volksgezondheid, Welzijn en Sport vastgesteld, waarin zij vragen stelt aan de regering over het wetsvoorstel.

Met bijgevoegde nota naar aanleiding van het verslag geeft u antwoord op de gestelde vragen. Tevens is er een nota van wijziging bij het wetsvoorstel gevoegd. Het wetsvoorstel raakt inhoudelijk de portefeuilles van alle drie de bewindspersonen. Om die reden wordt deze nota aan u alle drie voorgelegd. Wat betreft de ondertekening is gekozen voor ondertekening door één bewindspersoon: de minister van VWS. Reden hiervoor is dat de gegevensuitwisseling in de zorg valt binnen haar portefeuille.

¹ Jeugdwet, Wet Kwaliteit, klachten en geschillen zorg, Wet maatschappelijke ondersteuning 2015, Wet op de beroepen in de individuele gezondheidszorg, Gezondheidswet, Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg, Wet zorg en dwang psychogeriatrische en verstandelijk gehandicapte cliënten, Wet langdurige zorg, Geneesmiddelenwet, Wet donorgegevens kunstmatige bevruchting, Invoeringswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba, Kaderwet VWS-subsidies en Wet bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg.

2. Geadviseerd besluit

Minister VWS:

- Graag uw akkoord op de nota naar aanleiding van het verslag en op de nota van wijziging bij het wetsvoorstel.
- U wordt verzocht de nota naar aanleiding van het verslag, de nota van wijziging en de begeleidende aanbiedingsbrief te ondertekenen.

Ministerie van
Volksgezondheid, Welzijn en
Sport
Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Kenmerk
3776356-1046258-WJZ

Minister MMZ en Stas VWS:

- Graag uw akkoord op de nota naar aanleiding van het verslag en op de nota van wijziging bij het wetsvoorstel.
- Verzoek om ermee in te stemmen dat de diverse stukken tijdens het verdere verloop van de procedure mede namens u door de minister van VWS worden ondertekend.

Er is gekozen voor de deadline van 25 maart zodat de nota naar aanleiding van het verslag en de nota van wijziging spoedig kunnen worden ingediend en we binnen de termijn blijven van hoelang de TK over het verslag heeft gedaan.

3. Kernpunten

Er zijn door de leden van de fracties van de Groenlinks-PvdA, NSC, D66, BBB en SP vragen gesteld en opmerkingen gemaakt. De vragen zijn uiteenlopend van aard. In de meeste vragen wordt verzocht om een nadere toelichting op de voorgestelde wetwijzigingen of de verwerking van adviezen en toetsen. Hieronder worden de belangrijkste trends uit de nota naar aanleiding van het verslag en de inhoud van de nota van wijziging toegelicht.

Nota naar aanleiding van het verslag

De meeste vragen hebben betrekking op de gegevensverwerking bij de uitvoering van de kindertelefoon, de luisterlijn en de chat van Veilig Thuis (hierna: hulplijnen). Verschillende fracties vragen hoe de anonimiteit van gebruikers van de hulplijnen kan worden gewaarborgd en of gebruikers van de hulplijnen over het wetsvoorstel worden geïnformeerd. In de beantwoording is uitgelegd dat van anonimiteit in de zin van de AVG in de huidige situatie geen sprake is en, ondanks technische en organisatorische maatregelen, ook niet mogelijk is. Bij de invoering van de AVG was niet helder dat de betreffende wetten op dit punt diende te worden aangepast. Deze omissie wordt nu hersteld. Indien het wetsvoorstel wordt aangenomen zullen de hulplijnen hun gebruikers indien nodig informeren over eventuele gevolgen van deze wetwijziging voor het gebruik van de hulplijn en hun privacystatements aanpassen.

Daarnaast zijn er een meerdere vragen gesteld over de gegevensverwerking bij fraudeonderzoek, bijvoorbeeld over de noodzaak, waarborgen en verduidelijking van de gegevensstroom. Ook over de verwerking van (bijzondere) persoonsgegevens bij subsidieverstreking is een aantal vragen gesteld, namelijk ten aanzien van het gekozen uitgangspunt (wantrouwen of vertrouwen) en over de verhouding tussen de gegevensverwerking en de toegang tot zorg. In de beantwoording is hier een nadere toelichting op gegeven.

Tot slot zijn er zorgen geuit over het (op grote schaal en zonder toestemming) verwerken van bijzondere persoonsgegevens van kwetsbare groepen, het gebruik van geautomatiseerde systemen en de kans op een datalek. Deze zorgen zijn in de beantwoording geprobeerd weg te nemen. De gevolgen en risico's van dit wetsvoorstel zijn zorgvuldig afgewogen. Dit wetsvoorstel voorziet niet in een

mogelijkheid tot de inzet van geautomatiseerde systemen om beslissingen te nemen over bijvoorbeeld het toewijzen van hulpbronnen in concrete gevallen. Ook zullen beveiligingsmaatregelen worden getroffen om de gegevens die worden verwerkt te beschermen tegen onrechtmatige verwerking.

Ministerie van
Volksgezondheid, Welzijn en
Sport
Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Kenmerk
3776356-1046258-WJZ

Nota van wijziging

Met de bijgevoegde nota van wijziging worden enkele wijzigingen in het wetsvoorstel aangebracht. Dit betreffen wijzigingen van geringe omvang, waarvan na indiening van het wetsvoorstel gebleken is dat deze nodig zijn. Ten eerste wordt er een technische wijziging van de Wet open overheid (Woo) voorgesteld. Ten tweede wordt, op advies van de Afdeling advisering van de Raad van State bij het ontwerpbesluit maatschappelijke ondersteuning en bestrijding huiselijk geweld en kindermishandeling BES, voorgesteld een meldrecht vast te leggen in de Invoeringswet openbare lichamen Bonaire, Sint Eustatius en Saba (hierna: de IBES). Tot slot wordt de Wet bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg geregeld dat ook een toezichthouder die in een gemeentelijke verordening is belast met het houden van toezicht kan worden gevraagd om een dossier te beoordelen op het bestaan van een gerechtvaardigde overtuiging van fraude in de zorg.

4. Toelichting

a. Draagvlak politiek

Anders dan het inzagerecht (zie paragraaf g. toezeggingen) zijn de specifieke onderwerpen in dit wetsvoorstel eerder geen onderwerp geweest in het politieke debat. We verwachten dat er draagvlak is voor het wegnemen van knelpunten op het gebied van gegevensverwerking.

Gegevensverwerking kan in zijn algemeenheid wel rekenen op de aandacht van de Tweede en Eerste Kamer. Uit de gestelde vragen blijkt dat er bij verschillende fracties zorgen bestaan over het (op grote schaal en zonder toestemming) verwerken van bijzondere persoonsgegevens van kwetsbare groepen, het gebruik van geautomatiseerde systemen en de kans op een datalek. In de beantwoording is geprobeerd deze zorgen weg te nemen. Het is mogelijk dat hierover aanvullende vragen gesteld zullen worden door de Tweede Kamer.

b. Draagvlak maatschappelijk en eenduidige communicatie

Onder veldpartijen is er draagvlak voor het onderhavige wetsvoorstel, waarmee knelpunten bij de gegevensverwerking in de zorg en het sociaal domein worden opgelost. Er zijn middels de internetconsultatie en de uitvoeringstoetsen wel zorgen geuit over bijvoorbeeld de rechtsbescherming van patiënten, de vertrouwelijkheid van het medisch dossier en het gebruik van bijzondere persoonsgegevens (zonder toestemming) in het algemeen. Hier wordt door de BBB-fractie ook een vraag over gesteld. In de nota naar aanleiding van het verslag en de memorie van toelichting is toegelicht waarom toestemming niet altijd geschikt is als verwerkingsgrondslag, de belangenafweging die heeft plaatsgevonden en de kaders en waarborgen waarin is voorzien.

De verwachting is dat de nota van wijziging kan rekenen op maatschappelijk draagvlak. Het betreft met name technische aanpassingen. Het vastleggen van een meldrecht in Caribisch Nederland leidt naar verwachting tot een grotere meldingsbereidheid van professionals, en in een eerder stadium, zodat sneller en beter hulp kan worden geboden.

c. Financiële en personele gevolgen
n.v.t.

d. Juridische aspecten haalbaarheid

De nota naar aanleiding van het verslag en de nota van wijziging zijn juridisch haalbaar.

Ministerie van
Volksgezondheid, Welzijn en
Sport
Directie Wetgeving en
Juridische Zaken

Kenmerk
3776356-1046258-WJZ

e. Afstemming (intern, interdepartementaal en met veldpartijen)

Voor de nota naar aanleiding van het verslag heeft de volgende afstemming plaatsgevonden:

- Beantwoording van de vragen over de hulplijnen zijn afgestemd met de DMO, Jeugd en de hulplijnen. De beantwoording van vragen over Veilig Thuis zijn tevens afgestemd met JenV.
- Beantwoording van de vragen over gegevensverwerking in het kader van de inzagebevoegdheid van IGJ, andere meldingen en fraudeonderzoek zijn afgestemd met PZo.
- Beantwoording van de vragen over de grondslag in de Kaderwet VWS-subsidies zijn afgestemd met DUS-I.
- Beantwoording van de vraag over de bewaartermijnen is afgestemd met bovenstaande beleidsdirecties en LZ en ZJCN.

Voor de nota van wijziging heeft de volgende afstemming plaatsgevonden:

- De wijziging van de Woo is afgestemd met BZK en er is een informeel advies gevraagd aan het Adviescollege Openbaarheid en informatiehuishouding (ACOI)
- De wijziging van de IBES in verband met het vastleggen van een meldrecht is afgestemd met ZJCN.
- De wijziging van de Wet bevorderen samenwerking en rechtmatige zorg in verband met toezichthouders die in een gemeentelijke verordening zijn belast met het houden van toezicht is afgestemd met PZo en de VNG.

f. Gevolgen administratieve lasten
n.v.t.

g. Toezeggingen

Om de rechtszekerheid te vergroten, heeft de voormalige minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport aan de Eerste Kamer toegezegd dat het inzagerecht dat in de volksgezondheidswetten is opgenomen wordt gewijzigd, in die zin dat expliciet wordt aangegeven waartoe de IGJ bevoegd is. Met het wetsvoorstel wordt deze toezegging gerealiseerd.
Er worden geen nieuwe toezeggingen gedaan.

h. Fraudetoets
n.v.t.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Tot personen herleidbare gegevens zijn onleesbaar gemaakt vanwege de bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

